

CHECKLIST TAALCOACHING

Versterk docenten en cursisten

Checklist voor een kwaliteitsvolle en doelgerichte taalcoaching
in het Nederlandstalig volwassenenonderwijs

**Huis van het
Nederlands**

BRUSSEL

Dag taalcoach! Je weet het ongetwijfeld al, maar wij benadrukken het nog eens: jouw werk is belangrijk. Samen met jouw collega's draag je bij tot een verbeterde communicatie tussen de cursist en zijn omgeving, meer oefenkansen in de les, een beter begrip van de leerstof en een aangename leeromgeving.

Deze lijst is een hulpmiddel: welke taken realiseer je als taalcoach? Je zal zien, jouw takenpakket is heel omvangrijk. Maar elke opleiding legt zijn eigen accenten. In de eerste kolom selecteer je, samen met alle betrokkenen, de taken waarop jullie dit jaar willen inzetten. Denk eraan: minstens de helft van jouw werktijd spendeer je in de les, want jouw coaching sterkt zowel cursisten als docenten.

Veel succes!

RANDVOORWAARDEN VOOR COACHING

	Ja	Soms	Nee
De vakdocent...			
kiest bewust voor taalcoaching, hij wil hieraan meewerken. Hij maakt voor of na de les tijd vrij voor de taalcoach.			
deelt zijn les- en cursusmateriaal met de taalcoach.			
De taalcoach/de taalverantwoordelijke...			
woont een aantal lessen bij en observeert de cursisten en de docent.			
maakt afspraken met de vakdocent over de coaching. Er is een kennismakingsgesprek.			
maakt afspraken met de cursisten over de coaching. Er is een kennismakingsgesprek.			
stelt samen met de cursist een actieplan op om concrete werkpunten op te volgen.			
is op de hoogte van het taalbeleidadvies . Hij weet voor welke taalacties de opleiding zich engageerde.			
is vertrouwd met het taalprofiel van de werkvloer . Hij weet naar welk taalniveau toe te werken en welke gespreksituaties en vaardigheden de cursisten nog moeten inoefenen.			
is vertrouwd met het taalprofiel van de opleiding . Hij weet welk instapniveau nodig is om de opleiding te kunnen volgen. Hij weet welke 'onnodige' taaldrempels (vaardigheden die niet op de werkvloer gevraagd worden) er nog zijn en welke taalleerkansen te creëren.			

Opmerkingen

.....

.....

.....

.....

OPLEIDING EN VORMING

	Ja	Soms	Nee
De vakdocent...			
neemt deel aan een infomoment rond taalbeleid. De docent krijgt informatie over mogelijke taalacties en wil investeren in taalbeleid.			
volgt een vorming taalontwikkelen lesgeven. Hij begrijpt nadien de belangrijkste principes van het taalontwikkelen lesgeven.			
volgt een vorming rond duidelijk Nederlands spreken .			
volgt een vorming rond duidelijk Nederlands schrijven .			
De taalcoach/de taalverantwoordelijke...			
is vertrouwd met de principes van het taalontwikkelen lesgeven en/of volgt een vorming rond taalontwikkelen lesgeven .			
volgt een vorming rond duidelijk Nederlands spreken .			
volgt een vorming rond duidelijk Nederlands schrijven .			
is vertrouwd met de basisprincipes van coaching.			

Opmerkingen

.....

.....

.....

.....

VOORBEREIDING EN EVALUATIE

	Ja	Soms	Nee
De vakdocent...			
neemt deel aan vakvergaderingen met aandacht voor 'taal'.			
koppelt met ondersteuning van de taalcoach/taaladviseur taaldoelen aan vakdoelen.			
De taalcoach/de taaladviseur...			
bereidt het agendapunt 'taal' op de vakvergadering voor.			
geeft feedback over de toegankelijkheid van het les- en cursusmateriaal voor anderstaligen.			
herwerkt samen met de docent een (beperkt) deel van het les- en cursusmateriaal als voorbeeld.			
herwerkt samen met de docent (een deel van) de toetsen en examens in het kader van taalgericht evalueren .			
evalueert de taalgerichte les samen met de vakdocent.			

Opmerkingen

.....

.....

.....

.....

COACHEN IN DE LES

	Ja	Soms	Nee
De vakdocent...			
houdt tijdens de les rekening met de principes van het taalontwikkelen lesgeven. Hij kan hiervoor de checklist die bij de vorming taalontwikkelen lesgeven hoort, gebruiken.			
De taalcoach/de taaladviseur...			
moedigt de vakdocent aan om de checklist die bij de vorming taalontwikkelen lesgeven hoort, in te zetten.			
observeert de les en neemt notities. Hij heeft oog voor mogelijke drempels en taalleerkansen.			
integreert taaldoelen in de les, samen met de vakdocent.			
helpt de cursist om zijn vragen aan de docent te formuleren .			
leert de cursist om vaktermen te gebruiken en uit te leggen.			
helpt de cursist om mondelijke instructies te begrijpen en uit te leggen.			
helpt de cursist om schriftelijke instructies te begrijpen en uit te leggen.			
helpt de cursist om problemen te melden .			
leert de cursist om uitleg te geven bij de opdracht.			
stimuleert de cursist om een informeel gesprek te voeren.			
stimuleert de cursist om zelfstandig schriftelijk materiaal te lezen .			
leert de cursist om gestructureerd notities te nemen (woorden, stappenplannen, ...).			
geeft gerichte feedback .			

Opmerkingen

.....

.....

.....

TAALONDERSTEUNING BUITEN DE LES

	Ja	Soms	Nee
De taalcoach...			
stimuleert de cursist om zelfstandig zijn Nederlands te verbeteren .			
stimuleert de cursist om zelfstandig schriftelijk materiaal te lezen .			
leert de cursist om een verslag te schrijven .			
bereidt de cursist voor om talige strategieën (vragen durven stellen, de essentie halen uit een boodschap, ...) in te zetten tijdens de stage .			
monitort samen met de trajectbegeleider en werkplaatsbegeleider de cursisten op de werkvloer en signaleert talige moeilijkheden tijdens de stage .			
geeft gerichte feedback : formeel tijdens een vervolgesprek (actieplan), maar ook informeel.			
organiseert lessen op maat om talige strategieën in te oefenen: bv. verslag leren schrijven, presentatie, ...			

Opmerkingen

.....

.....

.....

.....

WAT DOET DE TAALCOACH?

De invulling van de functie van taalcoach kan per opleiding verschillend zijn.

De term is niet altijd eenduidig. We maken een onderscheid tussen een meer docentgerichte aanpak en een meer cursistgerichte aanpak. De docentgerichte coach stimuleert de vakdocent om meer doelgericht de vaktaal aan te leren en systematisch aandacht te besteden aan het Nederlands. Hij coacht de vakdocent om meer taalleerkansen te creëren en onnodige drempels weg te werken.

De cursistgerichte coach ondersteunt anderstalige cursisten om talige strategieën in te oefenen: de taalcoach leert de cursisten om vragen te stellen, notities te nemen, vaktaal in te oefenen, instructies te begrijpen, verslag uit te brengen, enz.

Beide vormen van coaching zijn met elkaar verbonden: de cursistgerichte coach kan vanuit zijn ervaring tips geven aan vakdocenten over hoe het Nederlands van hun cursisten mee te stimuleren. Hij kan dus ook docentgerichte coach zijn en vice versa. In het ideale scenario is er

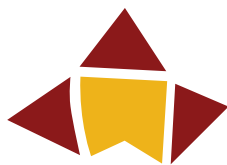
één persoon die de 'beide' taken opneemt. Het is ook mogelijk de taken over twee personen te verdelen. In dat geval is het heel belangrijk dat er veel uitwisseling is tussen hen en dat zij hun takenpakket duidelijk communiceren naar de cursisten en de docenten.

WAT DOET DE TAALADVISEUR?

De taaladviseur van het Huis stelt op basis van observaties en gesprekken een advies op voor de opleiding. In samenwerking met docenten, directie, taalcoach en taalverantwoordelijke selecteert hij taalacties en zet deze om in een plan van aanpak. Hij bereidt samen met de taalverantwoordelijke/taalcoach overlegmomenten voor, geeft vormingen en coacht docenten in het taalontwikkeland lesgeven. Hij neemt de taalverantwoordelijke/taalcoach mee op in het begeleidingsproces. Tijdens het proces geeft de taaladviseur meer en meer taken door aan de opleiding. Verankering is het streefdoel.

WAT DOET DE TAALVERANTWOORDELIJKE?

De taalverantwoordelijke is binnen de organisatie het aanspreekpunt voor docenten en de taaladviseur. Hij informeert het team over het taalbeleid, de stand van zaken en de resultaten van de coaching. Hij organiseert vormingen en volgt het taalbeleid verder op in samenwerking met de adviseur.

**Huis van het
Nederlands**

BRUSSEL

Huis van het Nederlands Brussel

Philippe de Champagnestraat 23

1000 Brussel

02 313 96 00

www.huisnederlandsbrussel.be

©2020, Huis van het Nederlands Brussel

V.U. Patrick Manghelinckx, Philippe de Champagnestraat 23, 1000 Brussel

brussel

Vlaanderen
verbeelding werkt